

DANSK FRISKOLEFORENING ER INTERESSEORGANISATION FOR GODT 338 FRISKOLER MED 49.000 ELEVER. SKOLERNE REPRÆSENTERER EN BRED VIFTE AF PÆDAGOGISKE OG IDEOLOGISKE LIVSANSKUELSER FRA GRUNDTVIG-KOLDSKE FRISKOLER, RUDOLF STEINER SKOLER, FLERSPROGEDE FRISKOLER, FREINETSKOLER, MENTIQA-SKOLER TIL LILLESKOLER OG MANGE ANDRE TYPER FRISKOLER.

I DETTE NUMMER BESØGER VI EN SKOLE SOM ER LYKKEDES MED AT TAGE EN HEL EGN UNDER SINE VINGER.

Mejls-Orten-Tinghøj Friskole

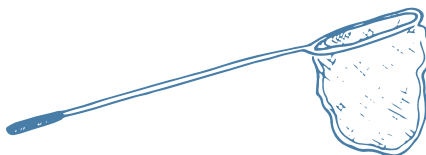
“

FRISKOLEN SKABER FÆLLESSKAB

”

Fantastiske faciliteter og fællesskab på tværs. Mejls-Orten-Tinghøj Friskole har samlet lokalområdet i et forpligtende fællesskab omkring skole og naturbørnehave.

TEKST & FOTO: MORTEN REIL

På Mejls-Orten-Tinghøj Friskole er dagen startet med fælles morgensang og korte oplæg om 9. klasses tur til Berlin. Nu har overbygningen fortælling i salen. Jeg går ind ved siden af. Her arbejder 3. og 4. klasse med foldebøger i husform, hvor der skal være tegninger udenpå og fortællinger indvendig.

“Prøv at se,” siger Katrine og holder sit hus op.

“Det starter her i ’lejrur’ og kører rundt og ned i ’Katrine’,” siger hun og følger tegningen med sin blyant.

Klassen har lige været på den årlige lejrur for 0.-6. klasse, hvor Mejls-Orten-Tinghøj Friskole ’bytter skole’ med en anden friskole. I år gik turen til Oksbøl på Als, og eleverne er ved at sætte ord og billeder på deres oplevelser.

TÆT PÅ NATUREN

Efter timen er det tid til en hurtig ’lufter’. Bare lige fem minutter. Klatrestativet bliver hurtigt fyldt, og der er en hel flok, som spiller ’mur’ med en tennisbold. Jeg går om på den anden side af de røde skolebygninger. Her ligger friskolens naturbørnehave på en eng, der skråner ned mod bækken. Børnehaven startede for ti år siden på en bar mark. Nu er her 65 børn, og bygningerne breder sig. I midten ligger det store, ottekantede fællesrum, ’Enghytten’, flankeret af det lidt mindre ’Enghuset’. Ude i siden står to lavvuer og tre shelters, hvor børnene sover til middag. Det forklarer afdelingsleder i børnehaven, Helle Skov.

“Hos os er børnene hele tiden tæt på naturen. Vi følger årstidernes gang med kulde og varme, lys og mørke. Det har stor værdi for os. Om vinteren starter vi om morgenen i buldermørke med lommelygter og tændt op i brændeovnen i ’Enghytten’,” siger Helle Skov.

Børnehaven har også Danmarks Naturfredningsforenings grønne flag og laver forskellige forløb, hvor børnene arbejder

med natur og miljø. Til august åbner skolen en vuggestue med fokus på udeliv. Det sker på forældrenes opfordring, og der er allerede skrevet 10 børn op. I dag er der dog en anden indvielse, for jeg kommer lige til den ’officielle åbning’ af børnehavens nye legehus. Afdelingsleder Helle Skov holder en kort tale, inden børnehavens ældste barn klipper den røde snor over. Så er der sang, popcorn og saftevand.

FORÆLDRENE HAR BYGGET ALT

Efter indvielsen er der fri leg, og tre piger går på jagt i krattet for at fylde deres blå kaffekande med små dyr.

“Vi leder efter bænkebidere og regnorme og den slags. De er bare lidt klamme at røre ved,” forklarer Dalia.

“Kom, lad os gå ind i junglen,” siger Freja og viser vejen. Imens har en af pædagogerne taget kaninerne ud i det store udebur, hvor børnene kan gå ind til dem på skift. En dreng spørger, hvem der har lavet kaninburet.

“Det ved jeg godt. Det har min far,” siger en af pigerne.

“Det har min far også,” siger en af drengene.

De har sikkert ret begge to, for der er en meget aktiv forældregruppe på Mejls-Orten-Tinghøj Friskole. Forældrene har bygget alt lige fra det nye legehus og til skolens store multihal, som rummer klasselokaler, skolekøkken og en hal i fuld størrelse og med springgrav. Lige nu er de i gang med at udvide børnehaven med en gammel kontorpavillon, som en virksomhed havde til overs. Tømrer og forælder på friskolen, Peter Lorentzen, er entreprenør på projektet og har slået et smut forbi for at diskutere byggeplaner med Helle Skov. Han bruger ca. 10 timer om ugen på det frivillige arbejde og startede med at hjælpe til et par år før, hans tre børn startede på skolen.

“Jeg bor to kilometer fra skolen og har selv gået her som barn, så det er også min skole. Her er en fantastisk ro, og

børnene er trygge hernede. De store går ved siden af de små, og alle kan alles navne,” siger Peter Lorentzen.

FÆLLESSKABET LØFTER

Tilbage på skolen er spisefrikvarteret lige startet. Der er heftig aktivitet på boldbanerne og den store hoppepude, og 6. klasse styrer skoleboden ud igennem vinduerne i skolens køkken. Egentlig hedder det ’folkekøkkenet’ og bliver, ligesom resten af multihallen, brugt flittigt af de lokale foreninger. Åbenheden stammer tilbage fra friskolens start i 1992, hvor man fik lov at købe den nedlagte folkeskole for en krone mod at fungere som en lokal kulturdynamo. Håbet var at samle det dengang fragmenterede lokalområde. Det er lykkedes til fulde, fortæller skoleleder Lis Mærsk Staunstrup.

“Det er derfor, vi hedder Mejls-Orten-Tinghøj Friskole med bindestreg. Fordi vi skal være med til at binde byerne sammen og styrke sammenhængskraften i området,” siger Lis Mærsk Staunstrup. Hun taler om skolen som et forpligtende fællesskab og en ’cirkel’ - en ’kreds’ - frem for et ’hierarki’. Det er en kongstanke, at den, der yder en indsats, også får indflydelse. Samtidig arbejder man bevidst på at skabe sammenhæng på tværs af skolen. For eksempel har skolen hvert år en temauge, hvor eleverne fra 0.-9. klasse bliver delt, så der er én fra alle klasser i hver gruppe.

“Samarbejde på tværs af elev-årgange, men også mellem afdelingerne er vigtigt, også på det pædagogiske plan. Det handler om at skabe gode overgange. Vi oplever børn, som er meget trygge, når de starter i skolen. Vi begynder også natur/teknik-undervisningen på et højere niveau, efter vi har fået naturbørnehaven,” siger Lis Mærsk Staunstrup.

RO, LUFT OG FÆRRE SYGEDAGE

Her på friskolen går man også meget op i ’krop, hånd og

ånd’. Det gælder blandt andet i sløjd og håndarbejde, hvor klasserne med max. 20 elever er delt i to hold for at give tid til fordybelse. Det fortæller Lis Mærsk Staunstrup, imens vi går over i skolens sløjdsal. På vejen passerer vi den ene halvdel af 5. klasse, som er i gang med symaskinerne. I værkstedet er en håndfuld elever ved at støbe små messingfigurer, og to piger arbejder på en uro. De har frisløjd i dag.

“Den skal vende den her vej. Hvis den hænger omvendt, kommer den til at være grim,” siger Isabell.

“Så kan du bare save den der af,” siger Mie og peger på kanten af brættet.

Dagens sidste stop er bækken nede bag ved børnehaven. Her har SFO’en et hus, som skolen også bruger til undervisning. Her er udemateriale til natur/teknik samlet. Lige nu sidder en flok SFO-børn og leger i solen, mens 4. klasse er i gang med sommerfuglenet og plasticbaljer.

“Vi er utrolig privilegerede med vores faciliteter og beliggenhed. Vi har en lav sygdomsfrekvens, fordi arealtrykket er meget mindre, når vi inddrager udearealerne. Der er mere ro, mere luft og knap så mange bakterier,” siger Lis Mærsk Staunstrup.

Elias har en hel balje med forskellige smådyr. Jeg peger på en af dem og spørger, hvilket dyr det er.

“Jeg tror, det er en larve af en guldsmed,” svarer Elias.

Han finder billedet på det store artsbestemmelseskema, som ligger bredt ud i græsset. Så er skoledagen ved at være slut, og jeg går tilbage til bilen. Ved siden af parkeringspladsen står to SFO-piger og en dreng midt i ’gravehullet’. Det er et bart jordareal på ca. 10 x 20 meter, som måske er skolens bedste legeplads. Især når det har regnet, for så kan alt formes i mudder. Jeg spørger, om de er ved at bygge noget bestemt.

“Næh, vi graver bare,” siger den ene af pigerne. ●

FEM FASTE

Skoleleder

LIS MÆRSK STAUNSTRUP

Mejls-Orten-Tinghøj Friskole

1

HVILKEN HISTORIE KOMMER SKOLEN UD AF?

Mejls-Orten-Tinghøj Friskole åbnede i 1992 efter lokale folkeskolelukninger. Bygningerne blev købt for én krone, med den klausul, at vi skal åbne dørene for lokalområdets foreninger. Det er dejligt, for vi forsøger at være lokalområdets kulturelle krumtap og styrke foreningslivet. Det er også derfor, vi hedder Mejls-Orten-Tinghøj Friskole og Naturbørnehave med bindestreg. Fordi vi binder byerne sammen.

2

HVAD ER JERES DANNELSESSYN?

Vi er en Grundtvig-Koldsk friskole. Eleverne skal lære noget – fagligt, om livet, om sig selv. Dannelse er både forløbet og det, eleverne tager med herfra. Friskolebevægelsen skal huske at bruge sin frihed. I dag skal alting være målstyret, evidensbaseret og effektivt, man skal hele tiden kunne fremvise, hvor dygtig man er. Men livet er mere end det, der kan sættes på formel. For eksempel livsglæde, kærlighed og forståelse – og det kan du finde i et forpligtende fællesskab, hvor du kan være dig selv. Hvor du kan leve og lære. De givne fællesskaber er ofte væk i dag – vi vælger selv vore fællesskaber. Det kræver mod som forældre at turde vælge noget andet end flertallet, at være med i en anden fortælling.

3

HVILKE PÆDAGOGISKE TEORETIKERE ER I INSPIRERET AF?

Vi er en levende skole, som bliver inspireret af både tidligere og nutidige trends og tanker. Dewey, 'hands-on'-undervisning, Gardner, Udeskole, Cooperative Learning blot for at nævne nogle. Vi tager det, der giver mening. Og i sidste ende er en skole aldrig andet end de mennesker, der er her lige nu. Men det er Grundtvig og Kolds skoletanker og livssyn, der er fundamentet.

4

HVOR I JERES ORGANISERING SER MAN SKOLENS VÆRDIER I PRAKSIS?

Morgensangen og fortællingen. Hvad er mere inkluderende? Og forældreengøringen - når forældrene har været her et par år, kender de alle lokaler. Tilgængeligheden. Vores temauger og emneuger, hvor elever arbejder på tværs af årgange. De 'hule-regler', som børnene selv har besluttet. Legepatruljen. At samtalen er det bærende på alle niveauer og det med at have indflydelse. Det er forældrene, der har bedt os undersøge, om vi kunne lave en vuggestue. Den åbner til sommer, og i dag går der forældre og maler, fordi det var dem, der satte det i gang. Fællesskab, faglighed, trivsel og ejerskab er bærende.

5

HVAD ER JERES BEGRUNDELSE FOR AT VÆRE MEDLEM AF DANSK FRISKOLEFORENING?

At vi er en del af noget større. Vi skal værne om friheden til at oprette og holde friskole i Danmark. Og så er det et formidabelt sekretariat. Det er for alle - det er en spændende konstruktion, at det både er for forældre og ansatte og forskellige skoleformer. Enighed gør stærk, men forskellighed gør levende. Og vi mødes i samtalen.

“JEG HAR VÆRET MED I DEN *sjove* PERIODE”

Skoleleder Peter Hecquet takker af efter 34 år på Midtals Friskole.

Han har oplevet skolefriheden ‘på godt og godt’.

Men han mener, den er under pres.

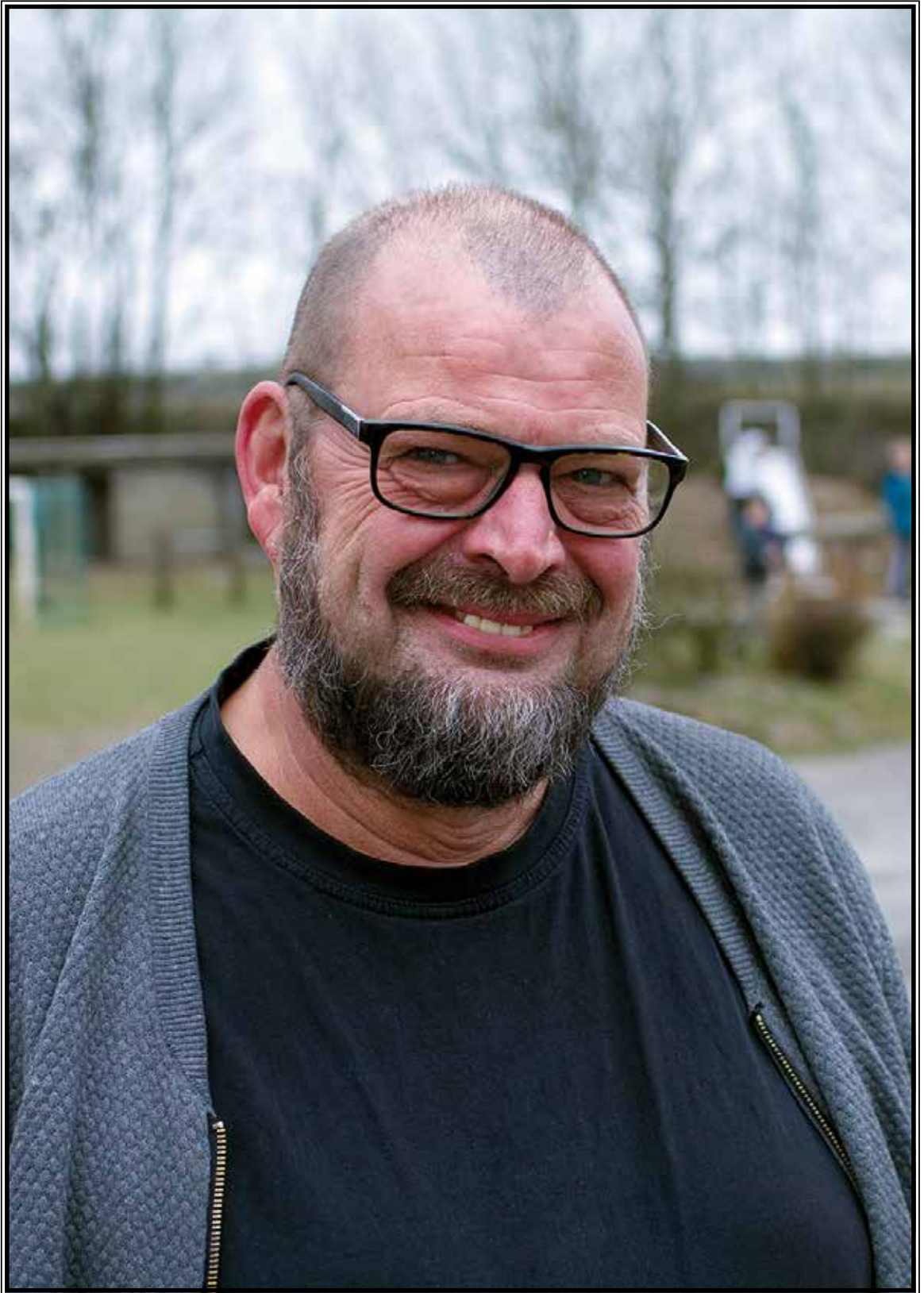
TEKST & FOTO: MORTEN REIL

Til sommer går Peter Hecquet på pension efter i 34 år at have stået i spidsen for Midtals Friskole. Det har været en god tid.

“Jeg føler mig dybt privilegeret, fordi jeg har været en del af friskolelivet i de sidste 34 år. Og fordi jeg bor i et land, hvor vi kan danne og lave vores egen skole. Jeg har oplevet skolefriheden på godt og godt. Og jeg har fået lov til at være sammen med forældre og børn, der har haft mod og været villige til at gå med i det eksperiment, jeg har forsøgt at stille op,” siger Peter Hecquet.

På Midtals Friskole har linjen været klar igennem alle årene. Landsbyskolen i Helved er en prøvfri skole med et stærkt fællesskab og masser af musik, teater og tværfaglige emneforløb. Peter Hecquet har dog godt kunnet mærke, at de politiske vinde er blæst i retning af mere faglighed. Det er også slået igennem på Als.

“Midtals Friskole har altid stået for, at vi turde have ro på. Vi gik ikke i panik, hvis børnene ikke lige kunne læse efter 2. klasse. Tidligere var der også børn, der kom op i 4.-5. klasse, før de blev gode læsere. Det sker ikke i dag. Der er vi fulgt med. Jeg underviser også selv i fysik i 7.-8. klasse, og en stor del af pensum ligner det, jeg selv havde i gymnasiet

i 70'erne. Skolen er blevet mere faglig, og det er ikke kun dårligt," siger Peter Hecquet.

MANGFOLDIGHEDEN ER UNDER PRES

Han mener dog, at grænsen er nået. Hvis forældrene skal have en reel valgmulighed, skal der være plads til mangfoldighed.

"Skoleverdenen er presset af al den målstyring, der er lige nu. Friskolerne skal jo 'stå mål med' – og det, vi skal stå mål med, bliver mere og mere specifikt. Da jeg startede for 34 år siden, var grænserne meget vide, og vi har skullet finde ud af at bruge vores frihed inden for nogle snævrere rammer. Det kan vi også godt. Men det bliver sværere og sværere. Og jeg synes virkelig, det er synd for de danske børn, at deres skoleliv skal forpestes af, at de hele tiden skal måles og vejes," siger Peter Hecquet.

"Når jeg tænker tilbage, har jeg været med i den sjove periode. Hvis det fortsætter på den her måde, ser fremtiden mere dystert ud. Jeg håber, der snart kommer en modreaktion. Så der kommer mere frihed til at lave nogle anderledes skole- og undervisningsforløb end det, der bliver dikteret fra Moderniseringsstyrelsen," siger han. ●